

MINISTR OBRANY
Mgr. Lubomír Metnar

Praha 12. října 2018
Čj. MO 272531/2018-8694
Sp. zn. SpMO 39575/2018-8694

Vážený pane místopředsedo,

dne 14. září 2018 jsem obdržel Váš dopis, ve kterém předkládáte návrh na řešení údajných nedostatků „*v současném nastavení systému úpravy odškodnění pro pozůstalé padlých vojáků, konkrétně pak, že zákon č. 221/1999 Sb., nepamatuje na nesezdané partnery/partnerky (druhy a družky) padlých vojáků*“. K diskusi předkládáte návrh řešení, podle kterého by se nově „*přiznala výsluha pro manžela/manželku či druha/družku dle odsloužených let za smrt ve službě*“ a v případě neodsloužených let do splnění nároku by se při úmrtí neodsloužená doba považovala za odslouženou.

S uvedeným návrhem nemohu souhlasit, a to zejména z důvodu nepochopení systému odškodňování a charakteru dávek výsluhových náležitostí. Jsou to dávky sociálního zabezpečení spojené s dávkami důchodového pojištění. Nejedná se tedy o odškodňovací dávky. Výsluhové náležitosti představují zvláštní systém sociálního zabezpečení, ve kterém jsou v závislosti na délce doby služby a důvodech zániku služebního poměru stanoveny nároky vojáků z povolání při skončení jejich služebního poměru před splněním věkové hranice pro nárok na starobní důchod. Tyto výsluhové dávky náleží v podstatě do doby splnění nároku na starobní důchod z důchodového pojištění. Poté Ministerstvo obrany přiznává a vyplácí bývalému vojákovi důchod podle obecné právní úpravy, přičemž je-li důchod nižší, vyplácí se bývalému vojákovi nadále rozdíl mezi dosavadní výsluhovou dávkou a přiznaným důchodem.

Výsluhový příspěvek má tedy úzkou vazbu a propojení na starobní, příp. invalidní důchod. Nárok na výsluhový příspěvek, stejně jako na přímý důchod, zaniká úmrtím poživatele dávky a pozůstalým pak vzniká nárok na vdovský (vdovecký) a sirotčí důchod. Jak je již uvedeno výše, obdobně, jako dávky důchodového pojištění, nemají výsluhové náležitosti charakter odškodnění, jak se mylně uvádí ve Vašem návrhu, a nelze je tak poskytovat pozůstalým. K dlouhodobému zabezpečení pozůstalých z hlediska dávek sociálního zabezpečení slouží výhradně pozůstalostní důchody. Z hlediska jednorázových dávek výsluhových náležitostí zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, upravuje dávku nazvanou úmrtné, která je určena k překonání tíživé situace pozůstalých po vojákovi, jehož služební poměr zanikl úmrtím nebo prohlášením za mrtvého, a to bez vazby na souvislost s výkonem služby. K odškodnění pozůstalých při úmrtí vojáka slouží náhrady upravené v Hlavě II Části sedmé (Náhrada škody) zákona č. 221/1999 Sb.

Systém odškodnění vychází z obecné úpravy obsažené v občanském zákoníku nebo zákoníku práce, ale s ohledem na rizika, která vojáci musí podstupovat je vhodně upraven. Pro zraněné vojáky je např. zavedeno jednorázové mimořádné odškodnění, které zvyšuje odškodnění vojákově zraněnému při vyjmenovaných rizikových činnostech vedle odškodnění srovnatelného se zaměstnanci v pracovním poměru až o dvěstěčtyřicetnásobek minimální mzdy. Z této zvláštní úpravy pak vychází i jednorázové mimořádné odškodnění pozůstalých po vojákově, které dosahuje stejné výše. Systém odškodnění není nijak vázán na systém výsluhové náležitosti. S Vaším návrhem na změnu systému „*úpravy odškodnění pro pozůstalé padlých vojáků*“, kterým ve skutečnosti navrhuje zásadní změnu systému sociálního zabezpečení v České republice, tedy bohužel nemůže Ministerstvo obrany souhlasit. Stávající systém sociálního zabezpečení vojáků z povolání je dlouhodobě stabilní a v porovnání s některými jinými zeměmi (členy NATO) i vysoce kvalitní.

Vážený pane poslanče, přijměte prosím tuto odpověď na Váš otevřený dopis jako vysvětlení současného právního stavu s konstatováním, že tragická událost v Afghánistánu neodhalila žádné nedostatky v systému sociálního zabezpečení vojáků.

S pozdravem

Vážený pan
Jan Lipavský
místopředseda výboru pro obranu PSP ČR
Malostranské nám. 7/19
118 00 Praha 1 – Malá strana